

תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות) (תיקון).

התשס"ח-2008

בתוקף סמכותי לפי סעיף 265 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965¹ (להלן – החוק), ולאחר התייעצות עם המועצה הארצית לתכנון ולבניה, אני מתקין תקנות אלה:

1. תיקון תקנה 1 בתקנה 1 לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970² (להלן – התקנות העיקריות), אחרי ההגדרה "תקנות הבריכות למי שתיה" יבוא:
"תקנות המהנדסים" – תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), התשכ"ז-1967³."

2. הוספת תקנה 17 אחרי תקנה 17 לתקנות העיקריות יבוא:

"הוראות לעניין
אתר 17א. (א) בתקנה זו –

"אתר" ו"גורם אחראי" – כהגדרתם בתוספת החמישית;

"בניין" – לרבות חלק מבניין.

(ב) התוספת השניה תחול לגבי אתר, בכפוף לקבוע בתוספת החמישית.

(ג) בבניין חדש המוקם בתחום אתר, יתקיימו הוראות התוספת השניה, למעט בניין משוחזר שלגביו יחולו הוראות התוספת החמישית.

(ד) בקשה להיתר בניה באתר, שאינה לבניין חדש, תוגש לוועדה המקומית בידי הגורם האחראי על פי הוראות התוספת החמישית; ואולם רשאית הוועדה המקומית לתת את ההיתר, אף שלא בהתאם להוראות התוספת החמישית, ובלבד שיתקיימו בבקשה להיתר שני תנאים אלה:

(1) הוגשה חוות דעת של הגורם האחראי הקובעת כי לא ניתן או שאין זה מעשי למלא אחר ההוראות הקיימות או חלקן בלי לפגוע בערך השימורי של האתר;

(2) הוגשה חוות דעת של בעל מקצוע הקובעת כי אין בסטייה המבוקשת מן ההוראות הקיימות, כדי לפגוע בבטיחות המבקרים והמשתמשים באתר, או כי נקיטת אמצעים אחרים, כגון הצבת שלטי אזהרה, יש בה כדי להבטיח את הבטיחות כאמור.

(ה) אם הגורם האחראי אינו רשות ציבורית, תהא הוועדה המקומית רשאית להתנות את מתן ההיתר, כאמור בתקנת משנה (ד), בהגשת חוות דעת מבעל מקצוע נוסף שיהיה מוסכם על הצדדים, וההיתר יינתן בהסתמך על חוות דעתו."

3. אחרי התוספת הרביעית לתקנות העיקריות יבוא: הוספת תוספת חמישית

"תוספת חמישית"

(תקנה 17א)

חלק א': הגדרות

הגדרות 1.00 בחלק זה –

"אתר" – אתר ארכאולוגי או מבנה היסטורי;

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

² ק"ת התש"ל, עמ' 1841; התשס"ז, עמ' 1043.

³ ק"ת התשכ"ז, עמ' 2399.

"אתר ארכאולוגי" – אתר עתיקות או שטח המכיל עתיקות; לענין זה, "אתר עתיקות" ו"עתיקות" – כהגדרתם בחוק העתיקות, התשל"ח-1978⁴;
"הגורם האחראי" – אחד מאלה:

- (1) רשות העתיקות – באתר ארכאולוגי;
  - (2) הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים – באתר שחוק הגנים הלאומיים חל עליו;
  - (3) באתר אחר – הרשות שבפיקוחה נמצא האתר, ובאין רשות כזאת – בעל הנכס;
- "חוות דעת של בעל מקצוע" – חוות דעת לענין התוספת החמישית, שערך מהנדס או אדריכל הרשוי לפי תקנות המהנדסים;
- "חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁵;
- "מבנה היסטורי" – בניין או קבוצת בניינים או חלק מהם, לרבות סביבתם הקרובה, בעלי חשיבות היסטורית, לאומית, אדריכלית או ארכאולוגית, ושיש כוונה לפתחם, לשמרם או לשחזרם, לרבות בניין שנקבע לשימור בתכנית או שמיועד לכך בתכנית לשימור כמשמעותה בסעיף 2 לתוספת הרביעית לחוק, וכן אתר בעל ערך לאומי, אתר לאומי, אתר הנצחה וגן לאומי כהגדרתם בחוק גנים לאומיים, שהוכרו בתכנית ככאלה, או שאושרו בתכנית ככאלה אף אם טרם הוכרו;
- "מבנה עתיק" – בניין היסטורי שנבנה במקורו בחומרים טבעיים כמו אבן, חומרי מליטה, חומרי מילוי וחומרים אחרים ואין בשלד שלו בטון, בטון מזוין, או פלדה;
- "רשות העתיקות" – רשות העתיקות שהוקמה בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989⁶;
- "הרשות לשמירת הטבע" – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, שהוקמה בחוק גנים לאומיים.

חלק ב': אמצעי יציאה מהבניין

2.01	באתרים ארכאולוגיים ובמבנים היסטוריים יוכשרו דרכי יציאה במספר ובמידות הנדרשים למספר האנשים המרבי הצפוי לשהות במקום, בכפוף לקבוע בפרט 2.02 ובמגבלות פרט 2.03.	הכשרת דרכי יציאה
2.02	מקדם התפוסה בבניין או בחלק ממנו ייקבע בהתאם להוראות פרט 3.03 בתוספת השניה ובשינויים אלה:	קביעת מקדם התפוסה בבניין או בחלק של בניין
(1)	מקדם התפוסה באולם לאסיפות שבו מושבים קבועים, ייקבע לפי כמות המושבים בפועל ובלבד שיישמרו המעברים הנדרשים בפרט 2.05 (2) ורוחב מושב לא יפחת מהנקוב להלן:	
(א)	ספסל רציף – 0.45 מ"ר למושב;	
(ב)	כיסאות קבועים – לפי מספר הכיסאות הקבועים;	

⁴ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

⁶ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

(2) השטח המינימלי לאדם באולם לאסיפות בעל צפיפות קהל גבוהה (אולמות הרצאה, אולמות תפילה, יציעים לקהל, מבואות לאולמי אסיפות) – 0.65 מ"ר;

(3) השטח המינימלי לאדם באולם לאסיפות בעל צפיפות קהל פחותה מזו שבאולם לפי פסקה (2) (אולמות תצוגה, חדרי ישיבות, במות וכיוצא באלה) – 1.5 מ"ר.

2.03 (א) המספר המרבי של בני אדם באתר לא יעלה על מקדם התפוסה המחושב לפי פרט 2.02.

הגבלת מספר אנשים

(ב) בבניין או בחלק ממנו המשורת במספר יציאות שבטור א' בטבלה שלהלן, יוגבל מספר בני האדם כמפורט בטור ב' לצדו:

טור א' מספר היציאות	טור ב' מספר בני האדם
(1) 1	60
(2) 2	750
(3) 3	1,000
(4) 4 ויותר	לפי האמור בפרט 2.04

ובלבד ששתי היציאות מובילות אל החוץ בלא שימוש במדרגות; בכל מקרה אחר יוגבל מספר בני האדם במקום ל-500

(ג) בשטח מגודר הנמצא מחוץ לבניין ומיועד לאירוח קהל (להלן – שטח חוץ מגודר), אשר מספר בני האדם שבו עשוי לעלות על ממוצע של אדם אחד לכל 10 מ"ר של שטח חופשי לתנועת אדם, ואשר מספר בני האדם שבו עולה על 60, יש להבטיח שתי יציאות לפחות ל-1,000 בני האדם הראשונים ויציאה נוספת לכל 1,000 בני אדם נוספים או חלק מהם.

(ד) הגורם האחראי ינקוט אמצעים נאותים ויגביל את כמות האנשים באתר, בהתאם לאמור בפרט זה; קבעה הוועדה המקומית כי לא ניתן להעמיד מנגנוני פיקוח נאותים להגבלת כמות האנשים הנכנסים לאתר, יספק הגורם האחראי, בהוראת הוועדה המקומית, פתחי יציאה כנדרש בפרטי משנה (ב) ו-(ג), במידות הקבועות בפרט 2.05.

(ה) רוחב היציאות, מידותיהן, מיקומן, ומרחקי המילוט יהיו לפי הוראות פרטים 2.04 עד 2.07.

רוחב יציאות

2.04 (א) רוחב יציאה מחלקי בניין הנעשית –

(1) במישור ובכבשים ששיפועם עד 1:10 – יחושב לפי 5 מ"מ לאדם;

(2) באמצעות מדרגות וכבשים ששיפועם עולה על 1:10 – יחושב לפי 8 מ"מ לאדם.

(ב) רוחב היציאות משטח חוץ מגודר יהיה כקבוע בפרט 2.05(י).

(ג) היציאה מבניין או משטח חוץ מגודר תעמוד בהוראות פרטים 2.05(א) עד (ג).

2.05 (א) רוחבו של פתח פנוי למעבר, בדרך יציאה מחלק של בניין, בין רכיבי בניין התוחמים אותו, הנמדד אופקית במקום הצר ביותר שממפלס הרצפה ועד גובה 1.98 מטר, לא יפחת –

(1) מ' 80 ס"מ נטו – אם הוא מיועד להכיל עד 50 אנשים;

(2) מ' 90 ס"מ נטו אם הוא מיועד להכיל יותר מ' 50 אנשים.

(ב) רוחב פרוזדור ומעבר בדרך יציאה מחלק של בניין לא יפחת מ' 90 ס"מ אם הוא מיועד להכיל עד 50 אנשים, ומ' 110 ס"מ אם הוא מיועד להכיל יותר מ' 50 אנשים.

(ג) גובה דרך יציאה לא יפחת מ' 205 ס"מ, למעט גובה משקוף של דלת שיכול שיהיה 198 ס"מ.

(ד) אם אין זה מעשי להכשיר פתחי יציאה חדשים בתנאים המינימליים הקבועים בפרטי משנה (א) עד (ג), או שלפי חוות דעת הגורם האחראי לא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, יותר השימוש בפתחי היציאה הקיימים, כפתחי יציאה, ובלבד שרוחבם בחלק הצר ביותר, אינו קטן מ' 60 ס"מ; הותר השימוש בפתחי היציאה הקיימים בהתאם לתקנת משנה זו, רשאי המהנדס להגביל את מספר האנשים הרשאים לשהות בבניין בזמנית, אף לפחות מ' 50 אנשים.

(ה) כאשר רוחב מעברים ופרוזדורים או חלק מהפתחים באתר אינו בהתאם לאמור בפרטי משנה (א) ו-(ב) ואין זה מעשי להכשיר דרכי יציאה חדשות או שלפי חוות דעת הגורם האחראי, לא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, יותר השימוש במעברים ופרוזדורים קיימים שרוחבם 80 ס"מ לפחות, כדרכי יציאה.

(ו) כאשר גובה היציאות או חלק מהיציאות באתר אינו בהתאם להוראת פרט משנה (ג) ואין זה מעשי להכשיר את היציאות כנדרש, או שלפי חוות דעת הגורם האחראי, לא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, רשאית הוועדה המקומית להתיר שימוש בדרכי יציאה נמוכות יותר בדרך יציאה; במקרה זה, תקבע הוועדה המקומית את כמות האנשים המותרת בחלק הבניין הנסמך על יציאה זו.

(ז) במקום לאסיפות שבו מושבים קבועים, רוחב המעברים הניצבים לשורה והמוליכים אל דרכי היציאה – כאשר המושבים הקיימים נותרים או משוחזרים, כחלק מהמצב המשומר – יכול שיהיה כלהלן:

(1) אם המעבר גובל בשורות מושבים מצד אחד בלבד ומשרת עד 5 שורות – 60 ס"מ;

(2) אם המעבר גובל בשורות מושבים מצד אחד בלבד ומשרת למעלה מ' 5 שורות – 90 ס"מ;

(3) אם המעבר גובל בשורות מושבים משני צדיו – 110 ס"מ.

(ח) במקום לאסיפות שבו אין מושבים קבועים, כמות המושבים בין המעברים ורוחב המעברים בין שורות מושבים, יהיו כנדרש בתוספת השניה; ואולם במקרה שהמושבים הקיימים נותרים או משוחזרים כחלק מהמצב המשומר, רשאית הוועדה המקומית, לבקשת הגורם האחראי, ליתן היתר אף אם לא קוימו הוראות התוספת השניה.

(ט) תאטראות, אמפיתאטראות, היפודרומים ושטחי חוץ מגודרים נוספים המכילים יציעי מושבים והמיועדים לעריכת מופעים, יהיו בהתאם להוראות התוספת השניה המתייחסות ליציעי מושבים במגרשי ספורט; כאשר המושבים והמעברים הקיימים משומרים או משוחזרים, עליהם לעמוד בתנאים האלה:

(1) רוחב שורת מושבים, מדוד אופקית בין גב שורה לגב השורה שלפניה, לא יפחת מ־55 ס"מ לגבי מושבים בלא משענת גב, ומ־75 ס"מ לגבי מושבים עם משענת גב;

(2) רוחב מעבר אנכי המוליך אל יציאה לא יפחת מהאמור בפרט משנה (ז); ואולם, לבקשת הגורם האחראי, הנתמכת בחוות דעת של בעל מקצוע, רשאית הוועדה המקומית להתיר שימוש במעברים אנכיים קיימים צרים מהקבוע בפרט המשנה האמור, ובתנאי שרוחבם לא יקטן מ־70 ס"מ וכמות המושבים שהם משרתים עונה על הוראות פרט 2.04;

(3) אורך שורת מושבים מדוד בין מעברים אנכיים לא יעלה על 45 מטרים; אם לשורה מעבר מצדה האחד בלבד, לא יעלה אורכה של שורת המושבים על 15 מטרים;

(4) לא יידרשו מעברים אנכיים בהתקיים כל התנאים האלה:
(א) המושבים בלא גב;

(ב) רוחב כל מדרג רגל בדרך המילוט (מושב, מעבר בין שורות וכדומה) הוא 30 ס"מ לפחות;

(ג) הפרש הגובה בין מפלסים סמוכים כלשהם בנתיב היציאה אינו עולה על 30 ס"מ;

(ד) מספר שורות המושבים במקום אינו עולה על 16 שורות.

(י) רוחב יציאה משטחי חוץ מגודרים, המיועדים להכיל עד 200 אנשים, לא יפחת מ־80 ס"מ; רוחב יציאה משטחי חוץ מגודרים המיועדים להכיל קהל בכמות של למעלה מ־200 אנשים עד 1,000 אנשים, לא יפחת מ־110 ס"מ; רוחב יציאה משטחי חוץ מגודרים המיועדים להכיל יותר מ־1,000 איש, לא יפחת מ־220 ס"מ.

(יא) באתרים המיועדים לקהל מבקרים לא יהיו בליטות או הפרעות אחרות ברצפת המעברים ובקירות המעברים ועד לגובה של 2.25 מטרים לפחות; כאשר משיקולי שימור, אין זה מעשי לקיים את הוראות פרט משנה זה, רשאית הוועדה המקומית להתנות את מתן ההיתר בנקיטת אמצעי זהירות מתאימים והתקנת שלטי אזהרה.

2.06 (א) היציאות מהבניין ימוקמו רחוק ככל האפשר זו מזו ובאופן שיבטיח מילוט חלופי וימזער את הסיכון של הילכדות בני אדם כתוצאה מחסימת אחת היציאות בזמן חירום ובמצבי בהלה.

(ב) באולמות המיועדים להכיל למעלה מ־400 אנשים, יופנו פתחי היציאה מהמקום אל שני מסלולי יציאה נפרדים.

מיקום יציאות

(ג) פרט זה לא יחול על אתרים שאינם בניינים (נקבות, מנהרות, מערות, מוליכי מים וכדומה).

מרחקי מילוט

2.07 (א) המרחק בין היציאה מבניין שהוא מבנה היסטורי או מחלק ממנו, עד לדרך מוצא בטוח, לא יעלה על 60 מטרים, כאשר המילוט אפשרי לשתי דרכי יציאה שונות.

(ב) במבנה המוגן כולו במערכת מתזים אוטומטית לכיבוי אש, מרחק המילוט האמור בפרט משנה (א) לא יעלה על 75 מטרים.

(ג) כאשר היציאה אפשרית בכיוון אחד בלבד, מרחק המילוט האמור בפרט משנה (א) לא יעלה על 15 מטרים.

(ד) במבנים בעלי מטעני אש נמוכים ובאישור רשות הכבאות, יותרו מרחקי מילוט כאמור בפרט משנה (א) של 100 מטרים כאשר המילוט אפשרי לשתי דרכי יציאה שונות, ושל 25 מטרים כאשר היציאה בכיוון אחד בלבד.

(ה) הוראות פרט זה לא יחולו על שטחי חוץ פתוחים ועל אתרים שאינם בניינים (נקבות, מנהרות, מערות, מחילות, מוליכי מים וכיוצא באלה).

2.08 (א) מידות מינימליות של דלתות בדרך יציאה יעמדו בתנאי פרט 2.05.
(ב) דלתות בדרך יציאה ייפתחו פתיחה רגילה עם כיוון המילוט, למעט דלת קיימת בחלק מבניין או מאתר, המכיל לא יותר מ-50 אנשים, והמשמש למגורים או למשרדים שאינם בניין ציבורי כהגדרתו בחלק ח' בתוספת השניה.

דלתות בדרכי יציאה

(ג) דלתות בדרכי יציאה, בחלקי בניין המשמשים להתקהלות בני אדם והמיועדים להכיל 100 אנשים או יותר, יצוידו במנעולי בהלה אופקיים.

(ד) השימוש בדלתות נגררות, נפתחות אוטומטית לפקודת עין אלקטרו-אופטית בדרכי מילוט המשמשות למעלה מ-10 אנשים, יותר רק אם יותקן בהן אלמנט בטיחות המבטיח את פתיחתן הרגילה תחת לחץ בן 220 ניוטון, המופעל על מישור הדלת.

(ה) דלתות מסתובבות יותרו בדרכי מילוט רק אם יצוידו במנגנון בטיחות המבטיח קריסת כנפי הדלתות והבטחת המעבר החופשי דרכן.

2.09 (א) בלי לפגוע באמור בפרט 2.05, רוחבם החופשי של פרוזדורים, מעברים וכבשים בדרכי יציאה לא יפחת מ-90 ס"מ וגובהם החופשי לא יפחת מ-205 ס"מ.

פרוזדורים, מעברים וכבשים בדרכי יציאה

(ב) שיפוע כבשים בדרכי יציאה לא יעלה על 10%, ואולם רשאית הוועדה המקומית לתת היתר לכבש קיים ששיפועו עד 17%, בתנאי שיהיה עשוי חומרי ריצוף מונעי החלקה ושיותקן מעקה או מאחז יד משני צדיו.

2.10 (א) רוחב מדרגות וגובה מוקף ראש במהלך מדרגות יהיו בהתאם למידות הקבועות בפרט 2.09.

מדרגות בדרכי יציאה

(ב) מבנה המדרגות בדרך מילוט יענה על הנדרש בתוספת השניה, ואולם רשאית הוועדה המקומית להתיר שימוש במדרגות קיימות כחלק מאמצעי היציאה גם אם המדרגות אינן עומדות בהוראות התוספת השניה מבחינת השימוש בחומרים, אחידות המדרגות, כמות המדרגות במהלך, מבנה המדרגות וכיוצא באלה ובלבד שהוועדה המקומית תגביל את כמות האנשים המותרת בחלק הבניין המשותפת במדרגות אלה.

(ג) במבנה היסטורי, יותר השימוש בחדר מדרגות קיים כדרך יציאה, אף אם לא מתקיימות בו הוראות התוספת השניה.

(ד) על חדר מדרגות במבנה היסטורי, הנדרש לפי התוספת השניה לשמש כחדר מדרגות מוגן, יחולו הוראות פרט 5.05, נוסף על הוראות פרט זה.

(ה) מדרגות לולייניות ומדרגות טרפזיות קיימות, המשמשות לצורך גישה או מילוט, יוכלו להמשיך לשמש למטרה זו, ובלבד שאינן דרך המילוט היחידה בחלק זה של הבניין או אם כמות בני האדם בחלק הבניין שאותו הן משרתות אינה עולה על 30 אנשים.

2.11 בחלק בניין המיועד לכניסת קהל שאין זה מעשי להכשיר בו יציאות כנדרש בתקנות אלה או שלפי חוות דעת הגורם האחראי לא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, רשאית הוועדה המקומית להתיר פתחי יציאת חירום שסיפם התחתון מוגבה עד 75 ס"מ מפני הרצפה, ובתנאי שמידת רוחב נטו של פתח פנוי למעבר ושל גובה הפתח לא יקטנו מ-70 ס"מ; במקרה זה, תקבע הוועדה המקומית את כמות האנשים המותרת בחלק הבניין הנדון.

פתחים אחרים
בדרכי יציאה

2.12 בחלקי בניין קיימים, פתוחים לקהל, שהנגישות אליהם היא באמצעות סולם בלבד, רשאית הוועדה המקומית להתיר שימוש בסולם כדרך מילוט, ובלבד שיתקיימו התנאים האלה:

סולמות בדרכי
יציאה

(1) כמות בני האדם בחלק הבניין הנדון תוגבל עד 10 אנשים;

(2) הסולם ייבנה מחומרים בלתי דליקים;

(3) רוחבו של הסולם יהיה 40 ס"מ לפחות;

(4) המרחק האנכי בין שלביו לא יעלה על 30 ס"מ;

(5) בסולם ששיפועו עולה על 75°, חלקו של הסולם הגבוה מ-220 ס"מ מפני הרצפה ועד 105 ס"מ מעל השלב העליון של הסולם, יוגן בכלוב נגד נפילה שקוטרו לא יעלה על 73 ס"מ;

(6) סולם גבוה מ-4 מטרים יחולק לקטעים עם משטחי ביניים, כך שגובה כל מקטע לא יעלה על 4 מטרים;

(7) גובהו הכולל של הסולם לא יעלה על 8 מטרים.

2.13 (א) דרכי יציאה ישולטו בשלטי הכוונה, המבטיחים התמצאות אוכלוסיית המקום עד אל מחוץ לאתר; השלטים יהיו שלטי "יציאה" כנדרש בתוספת השניה או שלטים גרפיים מתאימים באישור הוועדה המקומית; השלטים יותקנו כך שיראו בבירור בנתיבי היציאה ומעל פתחי היציאה; בבניין ובחלקי בניין המרחק מכל מקום בנתיב יציאה ועד לשלט סמוך לא יעלה על 30 מטרים; ואולם אין חובה להתקין שלטי הכוונה בהתקיים אחד מן התנאים האלה:

הארה ושילוט
דרכי יציאה

- (1) מדובר ביציאה מחדר או מחלל כלשהו, אשר על פי הוראות הדין או התוספת השניה מחייבים יציאה אחת בלבד;
- (2) מדובר בדלתות יציאה חיצוניות ראשיות, אשר הוועדה המקומית אישרה כי ניתן לזהותן בבירור כדלת יציאה.
- (ב) שילוט הכוונה בניין ובחלקי בניין יואר בתאורת התמצאות.
- (ג) דרכי יציאה בבניין וחלקי בניין יוארו בתאורת התמצאות.
- (ד) בחלקי בניין הפתוחים לקהל מבקרים, תאורת התמצאות תבטיח עוצמת הארה ממוצעת של 10 לוקס – מדוד על פני רצפת המעברים; גופי תאורת ההתמצאות יתאימו לנדרש בתקן ישראלי ת"י 20 חלק 2.22 – מנורות לתאורת חירום⁷.
- (ה) בחלקי בניין שבהם אין זה מעשי לעמוד בהוראות פרט זה, או שלפי חוות דעת הגורם האחראי, לא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, יוגבל ביקור הקהל לשעות היום בלבד – באישור הוועדה המקומית; ואולם במקרים מיוחדים, רשאית הוועדה המקומית, לפי בקשת הגורם האחראי הנתמכת בחוות דעת של בעל מקצוע, להורות על נקיטת אמצעים חלופיים שבכוחם להבטיח את התמצאות הקהל, כפי שפורטו בחוות דעת של בעל מקצוע, כגון שלטי אזהרה או הצבת מדריכי דרך נושאי פנסים.

חלק ג': הגנה מפני נפילה

- 3.01 בכל מקום שבו קיימת סכנת החלקה או נפילה, יינקטו אמצעי בטיחות כקבוע בחלק זה; נוסף על כך לפי הצורך, יותקנו שלטי התראה מתאימים ויוצבו בכניסה לאתר ובאזור שבו קיימת הסכנה; שלטי האזהרה יהיו שלטים פקטוגרפיים וילוו כתובות בשפות עברית, ערבית ואנגלית.
- 3.02 בכל מקום שבו קיימת סכנת החלקה, יינקטו אמצעים נאותים למניעת החלקה כגון חספוס פני השטח, דירוג מעברים תלולים, ניקיון שוטף מאגרגטים דקים וחומרים מחליקים אחרים; לעניין זה, "סכנת החלקה" – סכנת החלקה, מעידה או נפילה, כתוצאה ממצבם של פני השטח, אם בשל היותם חלקים, או בשל תלילותם או כל סיבה דומה.
- 3.03 (א) ככלל, יותקנו מאחזי יד בכל מקום שבו קיימת סכנת החלקה; כן יותקנו מעקים בכל מקום שבו קיימת סכנת נפילה של 2 מטרים או יותר; בחלקי בניין נגישים לקהל יותקנו מעקים בכל מקום שבו ההפרש בין מפלסים סמוכים עולה על 75 ס"מ.
- (ב) במקומות שבהם אין זה מעשי להתקין מעקה או מסעד יד או שלא ניתן לעשות כן משיקולי שימור, רשאית הוועדה המקומית, לפי בקשת הגורם האחראי, הנתמכת בחוות דעת של בעל מקצוע, לאשר נקיטת אמצעים חלופיים להתראה ולשמירה על הבטיחות.
- 3.04 (א) במעקים חדשים שהתקנתם נדרשת כאמור בפרט 3.03, יתקיימו דרישות התקנים הישראליים ת"י 1142 מעקים ומסעדים⁸ (להלן – ת"י 1142) ות"י 2142 בטיחות בשטחים פתוחים – פתרונות להפרשי גבהים; פתרונות באזורים מבוניים⁹ – לפי העניין; ואולם לפי בקשת הגורם האחראי, רשאית

אמצעים למניעת נפילה

מניעת החלקה

מאחזי יד ומעקים

מבנה המעקה

⁷ י"פ התשס"ב, עמ' 1043.

⁸ י"פ התשנ"ט, עמ' 1936.

⁹ י"פ התשס"ב, עמ' 585.

הוועדה המקומית לאשר התקנת מעקים משוחזרים או מעקים המהווים המשך ישיר למעקים הקיימים, גם אם אינם עונים על דרישות התקנים האמורים.

(ב) לא תידרש התאמתם של מעקים קיימים, שהותקנו על פי תקנות, תקנים או כללי מקצוע מקובלים, לתקן ישראלי ת"י 1142 העדכני; על הגורם האחראי לבחון את התאמת המעקים בכל מקרה של שינויים בתנאי המקום, שינוי שימוש במקום, פתיחת מבנים ואתרים לביקורי קהל, גידול בכמות מבקרים ובתדירות הביקורים וכיוצא באלה.

3.05 לבקשת הגורם האחראי, רשאית הוועדה המקומית להתיר סף חלון קיים בגובה 75 ס"מ או יותר.

ספי חלונות

חלק ד': יציבות אתרים

4.01 בחלק זה –

הגדרות

"דוח ביסוס" – דוח שהכין מהנדס הביסוס, בהתאם להוראות פרט 4.06(6)(ב);

"דוח סיכום" – דוח שהכין מהנדס התכנון, המוגש לוועדה המקומית עם סיום העבודות, בהתאם להוראות פרט 4.09(ב).

"דוח פיקוח" – דוח לפי פרט 4.09(א) שבו מאשר מהנדס התכנון כי עבודות החיזוקים בוצעו בפיקוח;

"מהנדס ביסוס" – מהנדס רשוי במדור הנדסה אזרחית, שהעסקתו אושרה בידי מהנדס התכנון;

"מהנדס ביצוע" – מהנדס רשוי במדור הנדסה אזרחית בעל ניסיון מוכח של 5 שנים לפחות, כאחראי לביצוע השלד בעבור שיקום מבנים עתיקים או אתרים ארכאולוגיים;

"מהנדס תכנון" – מהנדס רשוי במדור הנדסה אזרחית בעל ניסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתכנון שלד ובשיקום מבנים עתיקים או אתרים ארכאולוגיים;

4.02 לכל מבנה עתיק ואתר ארכאולוגי ימונה מהנדס תכנון, שיהיה אחראי על תכנון השלד באתר, לצורך הגשת הבקשה להיתר לפי תוספת זו.

קביעת מהנדס תכנון

4.03 כניסת מבקרים למבנה עתיק או לאתר ארכאולוגי, תותר רק לאחר אישורה של הוועדה המקומית כי נעשו הבדיקות הנדרשות לקביעת היציבות של הבניין על חלקיו, נעשו כל הפעולות והחיזוקים הנדרשים, כפי שהורה מהנדס התכנון, והבניין הותאם ליעודו.

הגדרת תנאי מחייב לכניסת מבקרים למבנה או לאתר

4.04 יציבות הבניין תיבדק בידי מהנדס תכנון לעומסים כמתחייב בתקנים ישראליים, ת"י 412 עומסים במבנים; עומסים אופייניים¹⁰, ת"י 413 תכן עמידות מבנים ברעידות אדמה¹¹ ות"י 414 עומסים אופייניים בבניינים: עומס רוח¹²; חריגה מתקנים אלה תותר בכפוף להתייחסות ובדיקה לפי מידע הקיים בארץ ובעולם, תוך יצירת מצב של פעולה משותפת ככל האפשר של כל האלמנטים במבנה, המשתתפים בייצוב המבנה.

תקנים ישראליים מחייבים בנושא עומס

¹⁰ י"פ התשנ"ב, עמ' 3786.

¹¹ י"פ התשנ"ה, עמ' 4167.

¹² י"פ התשמ"ג, עמ' 443.

4.05 כל תיקון, שינוי, חיזוק או פעולה אחרת שמהנדס התכנון הורה כי יש לבצע, לרבות בחירת החומרים שמשמשים לביצוע פעולות אלה, יבוצע בשיטות העונות לנוהלי הגורם האחראי המפורסמים על פי חוק, ובהתאם להוראות כל דין וזאת תוך הקפדה על פגיעה מינימלית במבנה או באתר, והבטחת המשכיות ורציפות של אלמנטים והחומר המרכיב את שלד הבניין.

4.06 כתנאי לקבלת היתר לשימוש באתר ולכניסת מבקרים אליו, על מהנדס התכנון לבצע סקר הנדסי פיזי כמפורט להלן:

תנאים לתחילת
שימוש באתר

(1) הגדרת המבנה הקיים של השלד על ידי עריכת תכנית המבוססת על מדידה מדויקת של הבניין או האתר בקנה מידה של לפחות 1:100, כולל הסביבה הקרובה;

(2) הכנת חתכים שבהם תובהר הגאומטריה של הבניינים, הקירות, התקרות וחלקים אחרים, תוך שימת דגש על קירות המשמשים כקירות תומכים ובחינת מערכת העומסים המשותפת של התומך והנתמכים;

(3) הגדרת כל חלקי הבניין או האתר, כדלקמן:

(א) קירות – סוג אבן (לדוגמה אבן כורכרית) וסוג בניה (לדוגמה בניה בשורות פוגות אופקיות);

(ב) תקרות (גאומטריה – לדוגמה כיפות);

(ג) חומרי בניה של הבניין (לדוגמה, לבנים עם חומרי מליטה);

(4) ניתוח יציבות הבניין על סמך התכנית שנבנתה, כאמור בפסקה (1) והגדרת חלקי הבניין או האתר, כאמור בפסקאות (1) עד (3) וזיהוי בעיות יציבות;

(5) הגדרת המצב הפיזי של הבניין או האתר לפני החיזוק והשיקום, לרבות סימון על גבי התכנית ועל גבי חזיתות וחתכים, של סדקים קיימים, מקומות שנתגלו בהם שקיעות, חלקים רופפים, חלקי בניין שהתמוטטו בעבר ושוקמו וכל דבר בעל עניין הקשור ליציבות הבניין;

(6) עריכת תהליך של הגדרת ביסוס קיים, וקביעת ביסוס דרוש בידי מהנדס ביסוס כמפורט להלן:

(א) חפירות קידוחי ניסיון, חפירות על תכונות הקרקע, הכל כנדרש בתקן ישראלי ת"י 940 ביסוס בניינים¹⁵ למבנים חדשים, ולפי הגדרתו של מהנדס הביסוס, אשר יפקח על חפירות הניסיון, קידוחי הניסיון וחפירות הקרקע ויהיה אחראי על בדיקת התוצאות וניתוחן.

(ב) סיכום עבודת מהנדס הביסוס בדוח ביסוס, אשר יורכב משלושה חלקים כמפורט להלן:

(1) **ממצאים** – שבו יפורטו ממצאי הבדיקות:

(א) בדיקות הקרקע שבוצעו;

(ב) תיאור הבניין;

(ג) חתכי הקרקע שנמצאו בחפירות ובקידוחים;

¹⁵ ר"פ התש"ן, עמ' 3178.

(ד) הימצאותם של מים בבניין או באתר;
(ה) כל ממצא נוסף המהווה גורם משפיע על ביסוס הבניין או האתר;

(2) הערכות – שבו יפורטו הערכותיו של מהנדס הביסוס לאור ממצאי הבדיקה:

(א) הערכה לגבי הביסוס הקיים;

(ב) הערכה לגבי יציבות הבניין או האתר;

(ג) הערכה לגבי מקדמי הביטחון הקיימים;

(3) הנחיות ודרישות – בהתאם להערכת מהנדס הביסוס:

(א) דרישות לחיזוק הביסוס;

(ב) דרישות לחיזוק הקרקע;

(ג) תסבולת קרקע קיימת;

(ד) כל דרישה שמהנדס הביסוס מניח שנדרשת ליציבות הבניין או האתר;

(7) דוח הביסוס יועבר למהנדס התכנון וישמש כמידע להחלטתו של מהנדס התכנון בנוגע לתכנון השלד ולקביעת הפעולות הנדרשות.

4.07 (א) בניינים שבהם משמשים חלקי פלדה כחומר קונסטרוקטיבי ראשי (פרופיל פלדה, ברזל לזיון בטונים וכדומה), יבוצעו בדיקות לסיווג הפלדה ומצבה (רמת הקורוזיה) ובדיקת הבליה של חלקי הבטון; בדיקות אלה יבוצעו במעבדה מאושרת לבדיקות הרכב פלדה; על בסיס תוצאות הבדיקות יערוך מהנדס התכנון חישובים מתאימים ויבדוק את מקדמי הביטחון הקיימים, דפורמציות ואורך קיים של הפלדה.

בדיקת חוזק פלדה בשלד

(ב) בכל מקרה של חריגה מן התקנים הקבועים לגבי מבנים חדשים או במקרה שרמת הקורוזיה של הפלדה אינה עונה על דרישות הקיום של המבנה ל-50 שנים נוספות לפחות, יגדיר מהנדס התכנון את התיקונים הנדרשים בקונסטרוקציה ובחלקי הפלדה.

4.08 מהנדס התכנון יכין תכנית קונסטרוקציה ובה יפורטו הפעולות והעבודות לשיקום האתר, ייצוב יסודות, חיזוק קירות, חיזוק חלקים רופפים וכיוצא בזה; עבודות אלה יתאמו ויאושרו בידי הוועדה המקומית, בהתאם להוראות הדין.

הנחיות לחיזוק השלד

4.09 (א) במהלך ביצוע עבודות החיזוק יפקח מהנדס הביצוע על ביצוע החיזוקים, יבצע מעקב שוטף אחר העבודות ויהיה אחראי להכנת דוחות פיקוח; מהנדס הביצוע יפעל תוך שיתוף פעולה עם מהנדס התכנון.

אחריות מהנדס הביצוע במהלך עבודות החיזוק ובסיסון

(ב) עם סיום כל עבודות החיזוק יערוך מהנדס הביצוע דוח סיכום המפרט את הפעולות שבוצעו, ומאשר כי כולן בוצעו לפי תכנונו של מהנדס התכנון; כמו כן יאשר מהנדס הביצוע בכתב כי הבניין יציב, תקין וראוי לשימוש מבחינת יציבות כל חלק מהבניין או האתר ומבחינת היציבות הכוללת של הבניין או האתר, וכי לפי בדיקות שנערכו בבניין או באתר בפיקוחו, המקום ערוך לקליטת קהל באופן סדיר.

- מסמכים מחייבים לקבלת היתר 4.10 לבקשה להיתר לאכלוס בניין או אתר ציבורי, לאחר ביצוע עבודות לפי חלק זה, המוגשת לוועדה המקומית, יצורפו המסמכים המפורטים להלן:
- (1) תכנית מדידה של האתר, כולל חתכים וחזיתות; על גבי התכנית יצוין המידע המגדיר את המצב הפיזי של הבניין או האתר;
  - (2) דוח ביסוס;
  - (3) דוחות בדיקת סיווג פלדה ומצבה (רמת הקורוזיה) ודוחות בדיקת הבליה של חלקי הבטון – לגבי בניינים כמפורט בפרט 4.07;
  - (4) תכניות קונסטרוקציה שהוכנו לצורך חיזוק המבנה, קירות או חלקים אחרים;
  - (5) דוחות פיקוח;
  - (6) תכנית תחזוקתית;
  - (7) דוח סיכום.

חלק ה': הגנה מפני אש

- שימוש בחומרי בניה (בניה חדשה) 5.01 (א) חומרי בניה שבהם ייעשה שימוש בבניה חדשה יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה¹³ (להלן – ת"י 921).
- (ב) בבניין או בחלקו בו קיימים חומרי בניה וגמר דליקים, אשר לא מתקיימת בהם דרישת תקן ישראלי, ת"י 921, תקבע הוועדה המקומית לאחר התייעצות עם רשות הכבאות, את הצורך והאמצעים שיש לנקוט להפחתת סיכון האש, תוך שקילת הגנה על האתר במקרה אש בלא פגיעה בערך ההיסטורי של האתר.
- הגנה על שלד הבניין 5.02 הגנה מפני אש של חלקי שלד בבניין חדש תיעשה בהתאם לתוספת השניה; בחלקים הקיימים של שלד הבניין תקבע הוועדה המקומית, לאחר התייעצות עם רשות הכבאות, את הצורך והאמצעים להגנתם מפני אש תוך שקילת הגנה על האתר במקרה של אש, בלא פגיעה בערך ההיסטורי של האתר.
- הגנה מפני התפשטות אש בבניין 5.03 הצורך בהגנה על האתר מפני התפשטות אש, ואופן השגת ההגנה, לרבות הפרדת קומות כאגפי אש נפרדים, חלוקה בתוך קומות לאגפי אש, הגנה על מעברים אנכיים במבנה וכדומה, ייקבעו בידי הוועדה המקומית, לאחר התייעצות עם רשות הכבאות, תוך שקילת הגנה על האתר במקרה אש ואי-פגיעה בערך ההיסטורי של האתר.
- חדר מדרגות מוגן 5.04 על חדר מדרגות קיים בבניין היסטורי, שנדרש, בשל גובה הבניין או סוגו, ובהתאם לתוספת השניה, לשמש חדר מדרגות מוגן כמשמעותו בפרט 7.00.01 בתוספת השניה, יחולו ההוראות האלה:
- (1) חלל חדר המדרגות יכול שיהיה משותף עם חללי עזר קיימים סמוכים כגון מבואה קומתית, פירי מעלית, שירותים וכיוצא באלה, בתנאי שאין בהם סיכוני אש מיוחדים (להלן – חלל מוגן אש); לעניין זה, לוחות חשמל לא ייחשבו כבעלי סיכון אש מיוחד;
  - (2) חלל מוגן אש יופרד משאר שטחי הקומה הגובלים בו, בקירות עמידים אש –

- (א) למשך שעה אחת לפחות – בבניינים נמוכים ובחללים הקושרים עד 4 קומות;
- (ב) למשך שתיים לפחות – בבניינים גבוהים ובחללים הקושרים למעלה מ-4 קומות;
- (3) פתחים בקירות פנים יוגנו בדלתות אש, מדפי אש או שייאטמו כנדרש למניעת מעבר אש אל החלל המוגן;
- (4) בראש החלל מוגן האש יותקנו פתחי שחרור עשן בגודל 8% משטח החלל, או שתותקן בו מערכת בקרת עשן חלופית, שתאשר רשות הכבאות;
- (5) בחלל המוגן לא ייעשה שימוש בחומרים דליקים ובסיכוני אש, ואולם חומרי גמר דליקים שאין להחליפם בשל שיקולי שימור יטופלו בחומרים מעכבי התפשטות אש, כקבוע בפרט 5.01;
- (6) מעקים קיימים יענו על דרישות פרט 3.04; יותר שימור ושחזור אלמנטי עץ במעקה תוך טיפול בהם בחומרים מעכבי התפשטות אש – הכל כפי שתורה הוועדה המקומית לאחר התייעצות עם רשות הכבאות, תוך שקילת ההגנה על האתר במקרה אש ואי־פגיעה בערך ההיסטורי של האתר.

- 5.05 (א) באתר יותקנו אמצעים לגילוי וכיבוי אש בכפוף לקביעת רשות אמצעי גילוי וכיבוי ופינוי מאמצעים דליקים
- (ב) באתרים פתוחים יש לשמור על ניקיון האתר ופינוי מחומרים דליקים כגון פסולת, גזם וכיוצא באלה.
- 5.06 (א) חלקי האתר המהווים, מעצם טבעם, סיכון מיוחד לרבות שימושים מיוחדים מחסנים, מטבחים, חדרי מכונות, חדרי חשמל, וחדרים שבהם מאוחסנים או נעשה שימוש בחומרים מסוכנים, יופרדו הפרדת אש משטחי בניין סמוכים ויתוחמו באופן שלא תותר אליהם כניסת מבקרים; סידורי הבטיחות בהם ייקבעו בידי הגורם האחראי באישור רשות הכבאות.
- (ב) לא יינתן היתר למקום אסיפות באתר הנמצא במרחק של פחות מ־30 מטרים ממקום המשמש לאחסנה או לייצור של חומרים רעילים, מתלקחים, רדיואקטיביים מסוכנים וכדומה, אלא אם כן התקבל על כך אישור מנציג השר להגנת הסביבה בוועדה המחוזית לתכנון ולבניה שבמרחבה מצוי האתר.

חלק ו': מערכות חשמל

- 6.01 בחלק זה – הגדרות
- “חוק החשמל” – חוק החשמל, התשי”ד–1954¹⁴;
- “מיתקן חשמל” – כל מיתקן המוזן בחשמל, בין אם ממקור קבוע, כגון חברת החשמל לישראל בע”מ, ובין אם ממקור ארעי או נייד, כגון גנרטור;
- “מהנדס חשמל” – מי שהוא בעל רישיון חשמלאי בודק מסוג 3 בהתאם לתקנות החשמל (רישיונות), התשמ”ה–1985¹⁵.

¹⁴ ס”ח התשי”ד, עמ’ 190.

¹⁵ ק”ת התשמ”ה, עמ’ 878.

- 6.02 (א) על כל מיתקן חשמל יחולו הוראות הבטיחות שבתקנות שהותקנו לפי חוק החשמל (להלן – תקנות החשמל).
- (ב) מהנדס חשמל יגדיר, לגבי כל מיתקן חשמל, מהן הבדיקות הנדרשות לצורך קבלת אישור לפתיחת האתר לכניסת קהל, לפי חוק החשמל ולפי תקן אירופי SAFETY IN LOW VOLTAGE DISTRIBUTION – EN 61557 – ELECTRICAL – חלקים 1 עד 8 משנת 1997 או תקן ישראלי המקביל לו, כפי שיהיה בתוקף ביום הבדיקה.
- (ג) כל תיקון, הוספה או שיפוץ של מערכות החשמל והתאורה יבוצע בהתאם לתקנות החשמל כפי שיהיו בתוקף ביום התכנון, ובהתאם לדרישות הרשויות המוסמכות לגבי אתר פתוח לקהל.
- (ד) התכנון והביצוע יאושרו בידי מהנדס חשמל, בלא קשר לגודל החיבור באמפרים.

חלק ז': מערכות אוורור ומיזוג אוויר

- 7.01 (א) בבניין או בחלקו המיועד לקהל, יש להבטיח פתחים בשיעור של 1:20 משטח האולם שבו שוהה הקהל.
- (ב) בבניין שבו לא ניתן להבטיח כמות פתחים כקבוע בפרט משנה (א), תותקן מערכת אלקטרו-מכנית אשר תבטיח 7 ליטרים לדקה לאדם של אוויר צח, לחלק האתר הנדון; הוראה זו לא תחול באתרים שאינם בניין.
- (ג) החליטה הוועדה המקומית לפטור את הגורם האחראי מקיום הוראות פרט זה, בהתאם לסמכותה הקבועה בתקנה 17א, ישולט האתר בשלט אזהרה מתאים המתריע על איורורו הלקוי, כמות הקהל באתרים מסוג זה תוגבל לפי הוראת הוועדה המקומית.
- 7.02 מערכות מיזוג אוויר המותקנות באתר יעמדו בתנאי תקן ישראלי, ת"י 1001 חלק 1 – בטיחות אש בבניינים: מערכות מיזוג אוויר ואורור¹⁶.

איורור

מיזוג אוויר

חלק ח': מיתקני תברואה

- 8.01 מיתקני תברואה יותקנו בהתאם להוראות התוספת השניה וההל"ת.
- 8.02 במקומות המיועדים לביקורי קהל יש להעמיד לרשות הקהל קבועות, ברזי רחצה ומיתקני שתיה בכמות ובמיקום הקבועים בהל"ת או בכמות או במיקום אחרים כפי שתורה הוועדה המקומית לאחר שקיבלה חוות דעת ממהנדס למיתקני תברואה.

התקנת מיתקני תברואה

מספר מיתקני התברואה

חלק ט': סידורים מיוחדים לנכים

- 9.01 אתר שהוא בניין ציבורי כהגדרתו בפרט 8.01 בתוספת השניה וכן אתר הפתוח לביקור הציבור, יחויב בהתקנת סידורים מיוחדים לנכים, בהתאם להוראות התוספת השניה.
- 9.02 הוועדה המקומית תהא רשאית, לבקשת הגורם האחראי, לפטור אתר מסוים מהתנאים המפורטים בתוספת השניה, לענין סידורים מיוחדים לנכים, כולם או מקצתם ובלבד שיותנה היתר כאמור, בקיום התנאים האלה:

התקנת סידורים מיוחדים לנכים

פטור מהתקנת סידורים מיוחדים לנכים

¹⁶ י"פ התשנ"ט, עמ' 3702.

(1) במסגרת שיקול דעתה, תפעל הוועדה המקומית מתוך מגמה לאפשר נגישות נוחה לנכים במידה המרבית האפשרית, תוך שמירת הערך ההיסטורי של האתר;

(2) לא תיעתר הוועדה המקומית לבקשת הגורם האחראי לפטור אתר שלם מקיום הוראות התוספת השניה, אם ניתן לאפשר גישה לנכים בחלקים מסוימים ממנו; נקבע בחוות הדעת כי ניתן לספק נגישות לנכים בחלק מסוים של האתר, תחייב הוועדה המקומית התקנת הסידורים הנדרשים לאותו חלק של האתר, אלא אם כן לדעת הוועדה המקומית החלק האמור מוערי ביחס לאתר כולו או אם לדעת הוועדה המקומית לא ניתן לאפשר כלל כניסה לאדם נכה או שיש בכך לסכן נכים בכניסתם לאתר;

(3) להבטחת נגישות הנכים באתר ובמטרה להבטיח את עצמאותם המרבית, רשאית הוועדה המקומית לדרוש ורשאי הגורם האחראי להציע, התקנת אמצעים טכניים חלופיים, תחת אמצעים המחויבים על פי הוראות התוספת השניה;

(4) באתר או בחלק ממנו, אשר לפי החלטת הוועדה המקומית לא חלות לגבי הוראות התוספת השניה, יציב הגורם האחראי, במקום בולט לעין בכניסה לאתר ובכניסה לכל חלק ממנו אשר אין בו נגישות לנכים, שלטי אזהרה והסבר המתריעים על המגבלות, הקשיים והסכנות הצפויים לנכים במקום.

9.03 (א) באתר בעל נגישות לנכים, שקיימת בו חובה ליצור אמצעי מילוט לקהל, יובטחו אמצעי מילוט מתאימים לנכים; הוועדה המקומית רשאית לאשר פתרונות וחלופות שונים שיציע בעניין זה הגורם האחראי, לרבות יצירת שטחי מפלט, שבהם יוכלו נכים לשהות בבטחה עד לחילוצם במידת הצורך.

אמצעי מילוט

(ב) בפרט זה, "שטח מפלט" – אזור מוגן המבטיח את הגנתם של השוהים בו מפני סיכונים אפשריים, כגון אש, הצפה והתמוטטות, הממוקם בצמוד לנתיב חילוץ (חדרי מדרגות, פירי מעליות וכדומה), או באזור המאפשר חילוץ נכה בידי צוותי הצלה; ואולם לא ימוקם שטח מפלט באופן המהווה הפרעה לדרכי היציאה של הקהל; כמו כן, יותקנו בשטח מפלט אמצעי תקשורת והדרכה מתאימים, והוא ישולט באמצעות שלט מכון ומזהה.

חלק י': דרכי גישה, הכוונה וחניית

10.01 באתר יובטחו דרכי גישה לרכב חירום, בהתאם לדרישות של רשות הכבאות.

דרכי גישה

10.02 הגורם האחראי יתקין באתר מקומות חניה בהתאם לדרישת הוועדה המקומית, וזאת על אף האמור בתקנות התכנון והבניה (התקנת מקומות חניה), התשמ"ג-1983.¹⁷

מקומות חניה

10.03 (א) האתר יסומן בשלט המגדיר אזורים לפי רמות הקושי והסיכון הכרוך בטיול או בשהייה בהם, כדלקמן:

תכנון והכוונת תנועה באתר

(1) נתיבים אפשריים לנגישות אנשים המתניידים בכיסא גלגלים;

¹⁷ ק"ת התשמ"ג, עמ' 1737.

- (2) נתיבים לקהל הרחב (הבטחת בטיחות הציבור);
- (3) נתיבים למיטיבי לכת;
- (4) נתיבים מסוכנים;
- (5) אזורים אסורים לגישה;
- (6) אזורים חסומים או מגודרים למניעת גישה.

(ב) שבילי האתר יסומנו באופן שיכוון את המבקרים לאורך מסלול ההתקדמות; לפני כל מקום באתר שבו קיימת עליה ברמת הקושי או הסיכון, יוצב שלט ברור המתריע על כך.

(ג) במידת הצורך, יוצב שלט אזהרה המתריע על הסכנה ועל אופייה כגון: "סכנה! נפילה!", "סכנה! מדרון תלול!".

(ד) באתר יוצב שלט הכוונה כללי להתמצאות באתר לרבות מפות האתר, הכוונה לאזורים השונים באתר לרבות לשירותים, למודיעין ולמוקדי חירום.

(ה) שילוט, הכוונה, והארה של דרכי יציאה ייקבעו בהתאם להוראות פרט 2.13.

(ו) אמצעי ההכוונה שבהם ייעשה שימוש יהיו אחידים, במידת האפשר, וכפי שמקובל באתרים השונים.

(ז) בכניסה לאתר יוצב שלט בולט לעין עם סימון והכוונה ובו התרעה למבקרים שלא לסטות מן השבילים המסומנים.

חלק י"א: תנאים לביקורי לילה באתר

11.01 בחלק זה, "ביקורי לילה" – שהות קהל באתר מהשעה 16:00 עד השעה 06:00.

הגדרות

11.02 (א) באתרים המיועדים לביקורי קהל, יותנה מתן ההיתר בקיום ההוראות האלה:

תנאים לביקורי לילה

(1) הארה של חלקי האתר הפתוחים לביקורי לילה;

(2) הארה לאורך שבילי ההליכה ובאזורי התכנסות קהל;

(3) הארה של דרכי יציאה, נתיבי מילוט ושילוט הכוונה באמצעות גופי תאורת התמצאות, עם גיבוי מערכת החשמל בגנטור חירום;

(4) חלקי אתר שאינם מיועדים לביקורי לילה ואשר קיים בהם סיכון (נפילה, החלקה, טביעה וכדומה) ייחסמו למעבר קהל ויוצבו בהם שלטי אזהרה;

(5) בכניסה לאתר יוצב שלט המתריע מפני סטיה משבילים מוארים.

11.03 (א) הוועדה המקומית תהא רשאית, לבקשת הגורם האחראי, להתיר סטיה מהוראות פרט 11.02 ובלבד שהוכח לה כי הגורם האחראי ינקוט פתרונות חלופיים, דוגמת שימוש באמצעי תאורה נידים בליווי מדריכים מוסמכים הבקאים בנוהלי חירום ובדרכי היציאה מן האתר, והוועדה המקומית אישרה פתרונות חלופיים אלו.

פטור מתנאים לביקורי לילה

(ב) הוכיח הגורם האחראי, לוועדה המקומית, כי לא עתידים להתקיים ביקורי לילה באתר, רשאית היא לפטור אותו מהוראות פרט משנה (א), כולן או חלקן.

חלק ו"ב: תכנית בטיחות

12.01 (א) על הגורם האחראי המחזיק באתר המיועד לביקורי קהל של מעל 100,000 אנשים בשנה או שעשויים לשהות בו 3,000 אנשים ומעלה בו זמנית, להכין תכנית בטיחות כתנאי לקבלת היתר שימוש.

תכנית בטיחות

(ב) תכנית הבטיחות תכלול את הנושאים האלה:

(1) נוהלי הבטיחות במקום ונושאי התפקידים בתחומים אלה, לרבות חילוף נכים;

(2) המבנה הארגוני של מערך הבטיחות במקום, לרבות מינוי ממונה בטיחות, ממונה על כיבוי אש וכדומה;

(3) נוהלי חירום למצבי סיכון מיוחדים ולמקרי תאונות;

(4) עריכת סקר סיכונים, קביעת נוהל לאיתור מפגעי בטיחות והדרכים לסילוק או למניעת מפגעים כאמור;

(5) רשימת הציוד וחומרים המחייבים בדיקות תקופתיות ומועדי הבדיקה שלהם, לרבות אבזרי הרמה, מכוניות הרמה, מכלי לחץ, ציוד כיבוי אש, ציוד גילוי אש;

(6) האמצעים והנהלים להדרכת הקהל והשמירה על בטיחותו, בצירוף תיק חירום הכולל את תכניות האתר, מבני האתר, ציון נקודות הכניסה והיציאה, דרכי הגישה (רכב חירום ורגלי), ציוד כיבוי, סיכונים מיוחדים וכדומה.

4. תחילתן של תקנות אלה תשעים ימים מיום פרסומן והן יחולו על בקשה להיתר שהוגשה לוועדה המקומית ביום התחילה או לאחריו.

תחילה ותחולה

א' בשבט התשס"ח (8 בינואר 2008)